

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 7701/2021
30.11.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић и Иване Рађеновић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Душан Вујошевић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије Министарство одбране ВП ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 807/21 од 15.07.2021. године, у седници одржаној 30.11.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ ревизија тужене и **ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ** пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж 807/21 од 15.07.2021. године, тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да му на име накнаде материјалне штете у виду изгубљене плате (зараде) за период од 15. новембра 2013. године до 14. новембра 2016. године исплати укупан износ од 633.889,60 динара, са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног месечног износа до исплате и **одбија** се захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженој на име накнаде трошкова целог парничног поступка исплати износ од 51.750,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема отправке ове пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Горњем Милановцу П 379/20 од 29.01.2021. године, ставом првим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да му на име накнаде материјалне штете у виду изгубљене зараде за период од новембра 2013. године до новембра 2016. године исплати појединачне месечне износе са законском затезном каматом од доспелости сваког износа до исплате. Ставом другим изреке, тужилац је обавезан да туженој исплати 11.250,00 динара на име трошкова парничног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 807/21 од 15.07.2021. године, укинута је пресуда Основног суда у Горњем Милановцу П 379/20 од 29.01.2021. године и пресуђено тако што је усвојен тужбени захтев и обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде материјалне штете у виду изгубљене зараде за период од новембра 2013. године до новембра 2016. године исплати појединачне месечне износе (у укупном износу од 633.889,60 динара) са законском затезном каматом од доспелости сваког

износа до исплате и да тужиоцу исплати на име трошкова парничног поступка износ од 315.450,00 динара.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену, тужена је благовремено изјавила ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408, у вези члана 403. став 2. тачка 3. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11... 18/20), Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Нема ни битне повреде поступка из члана 374. став 2. тачка 12. истог закона на које се ревизијом указује, обзиром да побијана одлука садржи јасне и довољне разлоге о чињеницама релевантним за пресуђење, те нема недостатака због којих се не би могла испитати.

Према утврђеном чињеничном стању, након одржане расправе пред другостепени судом, тужилац је након обављених лекарских прегледа, са туженом РС Министарством одбране закључио уговор о раду ВП .. ИНТ ГР 93-156 од 15.11.2010. године и примљен је у професионалну војну службу на одређено време у чину разводника у трајању од три године за период од 15.1.2010. године до 14.11.2013. године, ради обављања послова чувара у месту службовања ... ВП ... . Налазом, оценом и мешљењем Више војне лекарске комисије бр.3759 од 05.09.2013. године утврђено је да је тужилац неспособан за професионалну војну службу. Решењем ВП .. инт.бр. 4432-1 од 14.11 2013. године, тужилац је разрешен од професионалне војне службе са тим даном. Тужилац је војну обуку гађања из ватреног оружја похађао укупно три дана, а последње је обављено 18.04.2012. године. Налазом вештака медицинске струке утврђено је да је тужилац због проблема са слухом упућен лекару специјалисти ОРЛ у Општу болницу у ... (31.01.2013. године), а затим на ВМА-Клиника за ОРЛ где ја након прегледа (13.03.2013. године), одређене терапије и контролног прегледа (05.09.2013. године) постављена дијагноза. Код тужиоца је утврђено трајно оштећење слуха настало у току обављања професионалне војне службе, а као последица излагању буци при бојевим гађањима, због чега је утврђено да је неспособан за професионалну војну службу. Уговором о раду од 31.03.2015. године тужилац је засновао приправнички радни однос код послодавца Друштво за приватно обезбешење „G4S Secure Soutions“ доо Београд у трајању до седам месеци од 01.04.2015. године до 14.11.2016. године, а анексом тог уговора о раду од 28.10.2016. године заснован је радни однос на одређено време у трајању од 01.11.2016. године до 30.11.2016. године. Тужилац је био пријављен код Националне службе за запошљавање у периоду од 15.11.2013. године до 14.05.2014. године. Правноснажном пресудом Основног суда у Горњем Милановцу П1. 91/14 од 04.02.2016. године у парници по тужби овде тужиоца ради накнаде нематеријалне штете коју је претрпео услед повреде на раду у виду оштећења слуха (38%), обавезана је тужена Република Србије да тужиоцу на име претрпљеног страха исплати износ од 150.000,00 динара, а за претрпљене душевне болове због умањења опште животне активности (10%) износ од 300.00,00 динара.

На основу налаза вештака финансијске струке утврђена је висина појединачних месечних износа плате коју би тужилац остварио код тужене у периоду од 15.11.2013. године до 14.11.2016. године, умањена за износе зараде остварене радом код другог другог послодавца у периоду од 01.04.2015. године до 30.11.2016. године, па је на основу тог налаза опредељена висина тужбеног захтева по појединачним месечним износима који у збиру чине износ од укупно 633.889,60 динара.

Наведено чињенично стање другостепени суд је утврдио након што је отворио расправу на основу члана 383. став 4. ЗПП и извео предложене доказе које је ценио у смислу члана 8. тог закона. Другостепени суд је применом одредаба члана 154. став 1, у вези члана 172. став 1. ЗОО, члана 164. Закона о раду и члана 28. Закона о Војсци Србије оценио да је основано новчано потраживање тужиоца и да је тужена у обавези да му накнади штету због изостале зараде у спорном периоду, обзиром да је обољење тужиоца (у виду оштећења слуха настало након пријема у службу) у узрочно-последичној вези са вршењем његове војне службе код тужене, због чега је оглашен неспособним за професионалну војну службу, а што је имало за последицу његово разрешење од професионалне војне службе. Код органа тужене пракса је да се пред истек уговора о раду на одређено време врши провера здравствене способности професионалних војника ради закључења нових уговора о раду у трајању од три године. Имајући у виду да су на тај начин уговоре закључили сви војници осим тужиоца и још једног лица које је имало здравствени проблем са видом, то је тужилац основано могао очекивати закључење уговора са туженом да је лекарски преглед био уредан, односно да је тужена предузела мере безбедности на раду како не би дошло до повреде тужиоца. Како тужилац није могао да остварује плату код тужене, то има право на тражену накнаду материјалне штете, због чега је усвојен тужбени захтев. Применом члана 376. ЗОО приговор застарелости је оцењен као неоснован, јер је тужба у овој правној ствари поднета 15.11.2016. године пре истека рока од три године од дана сазнања за штету.

По оцени Врховног касационог суда, основано се ревизијом указује да је одлука другостепеног суда заснована на погрешној примени материјалног права.

Према одредби члана 112. Закона о Војсци Србије („Службени гласник РС“ бр. 116/2007...36/2018) официру у радном односу на одређено време, подофициру у радном односу на одређено време и професионалном војнику служба у Војсци Србије престаје истеком уговореног рока (став 1.). Изузетно, лицу из става 1. овог члана рок за који је уговором засновало радни однос на одређено време продужава се до истека коришћења права на одсуство за време трудноће, породилског одсуства, одсуства са рада ради неге детета и одсуства са рада ради посебне неге детета.

У конкретном случају решење ВП .. инт.бр. 4432-1 од 14.11 2013. године донето је применом одредбе члана 112. став 1. Закона о Војсци Србије, на основу кога је тужиоцу (разрешењем од професионалне војне службе) престао радни однос закључно са 14.11.2013. године истеком рока на који је заснован.

С тим у вези, утврђење потребе за пријемом нових радника на одређеним пословима из делатности послодавца у складу са захтеваним општим и посебним условима предвиђеним посебним законом и општим актима који су у примени код органа тужене, а који су неопходни за обављање тих послова, примарна је претпоставка за заснивање радног односа, што су управљачка и нормативна овлашћења

послодавца. Одлука о потреби запошљавања је у искључивој надлежности послодавца, а чију целисходност суд нема овлашћења да испитује. Поготову када је реч о уговору на одређено време (који престаје истеком рока на који је заснован), због чега се не може по аутоматизму очекивати да би тужилац уопште био ангажован код тужене за наредни период од три године, без обзира на оцену војно-лекарске комисије.

Следом изнетог, како је тужиоцу наступањем законског основа престао радни однос (члан 112. став 1. Закона о Војсци Србије), то је прекинута радно-функционална веза између тужиоца и тужене, услед чега тужиочева очекивана претпоставка заснивања радног односа и након истека уговора о раду на одређено време не чини основ, нити околност успоставља узрочно-последичне везе између обољења тужиоца у виду оштећења слуха насталог у току вршења војне службе у својству професионалног војног лица и очекиване плате за период после истека уговора на одређено време.

Осим тога, према предмету спора и чињеничном основу на коме је заснован тужбени захтев, у конкретном случају нема услова за примену одредаба члана 28. Закона о Војсци Србије и члана 164. Закона о раду, у вези са чланом 172. ЗОО којом је предвиђено да ако запослени претрпи повреду или штету на раду или у вези са радом, послодавац је дужан да му накнади штету у складу са законом и општим актом. Сагласно овој законској норми запослени због повреде на раду или нарушења здравља може претрпети како нематеријалну тако и материјалну штету. Ту штету послодавац је у обавези да надокнади ако постоји основ његове одговорности и услови за ту одговорност, а према општим правилима облигационог права у смислу чланова 185, 188 и 195 ЗОО, када је у питању изгубљена зарада и друга примања из радног односа због неспособности за рад за време лечења, трошкове око лечења и друге потребне трошкове с тим у вези, те уколико запослени услед делимичне неспособности за рад губи зараду, што све није предмет ове парнице. Из изнетих разлога, по становишту Врховног касационог суда захтев тужиоца за накнаду материјалне штете у виду изостале плате (зараде) за период после истека уговора на одређено време није основан, због чега је другостепена одлука преиначена и одбијен тужбени захтев.

На основу члана 416. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у ставу првом изреке.

Како је тужена успела у поступку по ревизији, то јој на основу члана 165. став 2. у вези чланова 163. став 2, 153. став 1. и 154. став 2. ЗПП, припадају трошкови целог поступка. Висина накнаде ових трошкова одмерена је према опредељеном захтеву и то на име састава одговора на тужбу 11.250,00 динара, на име састава жалбе 18.000,00 и ревизије износ од 22.500,00 динара према АТ важећој у време предузимања ових парничних радњи.

На основу члана 165. став 2. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа судија
Звездана Лутовац, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**